

M. Chmielewskiego doprowadzono do zarejestrowania w Krajowym Rejestrze Sądowym Polskiego Stowarzyszenia Teologów Duchowości (PSTD, aktualnie liczy ono 53 członków).

Z dniem 1 października 2008 r. awans na adiunkta Katedry Historii Duchowości otrzymał dotychczasowy jej asystent, ks. dr Jan Miczyński.

9 grudnia 2008 r. odbyło się kolokwium habilitacyjne ks. dra Stanisława T. Zarzyckiego SAC, który otrzymał awans na adiunkta Katedry Teologii Duchowości Katolickiej.

Ks. dr W. Seremak pełnił funkcję opiekuna IV roku Instytutu Nauk o Rodzinie.

Dr hab. T. Paszkowska, prof. KUL, opracowała projekt nowego kierunku Studiów Podyplomowych dotyczących Eklezjalnej Posługi Władzy.

KS. JAN K. MICZYŃSKI

Instytut Teologii Duchowości KUL

ŚW. PAWEŁ APOSTOŁ I JEGO DZIEŁO XXXIII Dni Duchowości w KUL

W dniach 21 i 22 listopada 2008 roku odbyły się w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim XXXIII Dni Duchowości. Tym razem sympozjum zostało dedykowane Apostołowi Narodów – z okazji ogłoszonego przez Benedykta XVI Roku Świętego Pawła (trwającego od 28 czerwca 2008 r. do 29 czerwca 2009 r.). Organizatorem był Instytut Duchowości KUL, którego zamierzeniem było ukazanie wielkiej dynamiki postaci Pawła z Tarsu oraz aktualności jego dzieła.

Sympozjum rozpoczęło się od przywitania przybyłych gości przez ks. dra hab. Jarosława Popławskiego, prof. KUL, Dyrektora Instytutu Duchowości KUL. Następnie oficjalnego otwarcia dokonał ks. dr hab. Marek Chmielewski, prof. KUL, Prodziekan Wydziału Teologii. W swoim wystąpieniu nawiązał do trwającego Roku Świętego Pawła, mówił o podjętych w tym temacie różnych działaniach Stolicy Apostolskiej, a także o ustanowionych przez Penitencjarię Apostolską odpustach. Przywołał ponadto genezę powstania

i historię – zainicjowanych przez emerytowanego już ks. prof. Waleriana Słomkę – Dni Duchowości (które początkowo nosiły nazwę Tydzień Duchowości). W dalszej części przemówienia ks. prof. Marek Chmielewski przedstawił temat sympozjum „Św. Paweł Apostoł i jego dzieło” i zapowiedział główne treści przewidziane przez organizatorów i prelegentów. Wspomniał, że spotkania – w istocie swojej naukowe – przez swoją treść mogą nabrać również charakteru rekolekcyjnego. Na zakończenie Otwarcia XXXIII Dni Duchowości podziękował organizatorom w imieniu Wydziału Teologii KUL i składając życzenia owocnych obrad nawiązał do słów Apostoła „aby [Bóg Ojciec] sprawił w was przez Ducha swego wzmocnienie siły wewnętrznego człowieka” (Ef 3, 16).

Pierwszą sesję (przedpołudniową) poprowadził ks. dr hab. Stanisław Zarzycki. Do stołu prezydialnego został zaproszony o. prof. Paweł Ogórek OCD z UKSW w Warszawie, Przełożona Prowincjalna Sióstr Uczennic Boskiego Mistrza s. Emanuela Witczak z Warszawy, a także pani Irena Kudriawcewa z Kijowa – przedstawiciel studentów teologii duchowości.

Pierwszy referat wygłosił ks. dr hab. Mirosław Wróbel, prof. KUL. Temat jego wystąpienia brzmiał: „Św. Paweł jako świadek Chrystusa na tle epoki”. We wprowadzeniu Prelegent omówił skrótowo stan badań nad *Corpus Paulinum* i przypomniał, że zalicza się do niego obecnie 13 listów Pawłowych. Przystępując do przedstawienia głównej myśli referatu, Profesor wskazał trzy zasadnicze kręgi kulturowe, które miały wpływ na osobowość i wykształcenie św. Pawła: świat rzymski, świat hellenistyczny i świat judaistyczny. Przy omówieniu korzeni hebrajskich Apostoła, podkreślił jego pochodzenie z pokolenia Beniamina, przynależność do stronnictwa faryzeuszki, których można współcześnie określić grupą separatystów, którzy starali się radykalnie wypełniać 613 przykazań Prawa. Prelegent wspomniał, że Paweł przed swoim nawróceniem posiadał wiedzę na temat Jezusa z Nazaretu: że był On nauczycielem, że Go ukrzyżowano, a także to, że przypisywano mu synostwo Boże. Dlatego, jako radykalny faryzeusz, pragnął ocalić przynajmniej niektórych Hebrajczyków przed sektą chrześcijan i podejmował w tym celu działania otrzymując od Arcykapłana mandat aprobujący ich prześladowania. Ks. prof. Mirosław Wróbel omówił szczegółowo również korzenie hellenistyczne Apostoła Narodów. Świętemu Pawłowi znany był dobrze świat grecki: filozofia stoików, cyników i epikurejczyków. Posiadał znajomość *Ars Retorica*. W jego pismach można dostrzec różne typy argumentacji, dobrą znajomość greki (dobrzy analitycy języka dostrzegają mistrzostwo w używaniu triady rytmicznej, w budowaniu struktury koncentrycznej). Ta znajomość helleńskiej kultury i sposobu wyrażania myśli sprawiła, że Apostoł po nawróceniu czuł się wez-

wany do głoszenia Chrystusa wśród pogan. Autor referatu zwrócił też uwagę na trzeci obszar kulturowy mający wpływ na osobę św. Pawła, a mianowicie na świat rzymski. Tars i Jerozolima należały do Cesarstwa Rzymskiego. Był obywatelem rzymskim (z tym wiązało się jego prawo do apelacji i niemożność ukrzyżowania go). Ks. Profesor określił w podsumowaniu, że w osobowości Pawła można dostrzec połączone ze sobą: zapał faryzejski, helleński kunszt filozoficzny oraz powagę rzymianina. Jedank sam Paweł – po swoim nawróceniu – uwagę skupiał na relacji z Bogiem i na życiu otrzymanym od Ducha, którego przejawem są cnoty: miłość, radość, pokój, cierpliwość itd. (wymienione przez Apostoła w Ga 5, 22-23). Odtąd nie mają najważniejszego znaczenia przynależności do różnych światów, narodów czy kultur – „...nie ma już Żyda ani Greka...wszyscy jesteśmy jedno w Chrystusie Jezusie” (zob. Ga 3, 28). Dlatego napisał o sobie, że nie pragnie się chlubić niczym innym jak tylko krzyżem Pana naszego Jezusa Chrystusa (por. Ga 6, 14). Tą myślą ks. prof. Mirosław Wróbel zakończył swój referat.

Kolejnym prelegentem był ks. prof. dr hab. Wojciech Misztal (PAT). Temat jego wystąpienia brzmiał: „Św. Paweł a życie w Chrystusie”. Omawiając zagadnienie Prelegent skupił się na wyjaśnieniu znaczenia wyrażenia „życie w Chrystusie”. Zaproponował szukanie sensów tego sformułowania w świetle imion Chrystusa. Skupił również uwagę analityczną na przyimku greckim „en” oznaczającym w j. polskim „w”. Greckie „en” odniesione do Chrystusa określa związek człowieka z Synem Bożym, zawiera przy tym wielkie bogactwo znaczeń: miejsce, przestrzeń, przyczynę, czas spotkania. Pawłowe „en” wskazuje na szczególnie bliski związek międzyludzki. Jest wręcz wyznaniem wiary w Bóstwo Chrystusa. Wyrażenie „w Chrystusie” w świetle misterium trynitarnego oznacza możliwość bycia „w Bogu Ojcu” oraz „w Duchu Świętym”. Prelegent podkreślił, że człowiek to istota zamieszkała, w której „przebywa” albo grzech, albo Trójca Święta. To Ona sprawia, że żyjemy w Chrystusie już tu na ziemi. Trzeba, aby człowiek tak obdarowany współdziałał z Bogiem.

Następnie (po przerwie) zabrał głos ks. dr Carmelo Pellegrino (Rzym). W wystąpieniu pt.: „Św. Paweł i chrześcijańskie korzenie Europy” wskazał na biblijne fundamenty Starego Kontynentu. Przypomniał, że Duch Święty dwukrotnie zabronił Świętemu Pawłowi udać się w kierunku niezgodnym z planem Bożym: do Azji i do Abitynii. W Troadzie zaś śni się Pawłowi Macedończyk (Bóg wyraża swoją wolę w sposób pozytywny). U podstaw Europy jawi się dzieło ewangelizacji św. Pawła. Celem pierwszej wyprawy Apostoła był Korynt i Ateny. Ks. Pellegrino wyszczególnił trzy punkty fundamentalne w orędziu Pawłowym, które były nowością, a które dały początek

kulturze europejskiej: przewyciężenie zamknięcia na inne narody (Lidia była pierwszą europejską chrześcijanką), równość między ludźmi (między kobietą i mężczyzną – Pellegrino zaapelował, by podkreślać rolę kobiety w re-ewangelizacji Europy), podejście do problemu niewolnictwa (chrześcijaństwo nie zmieniało wprost zewnętrznych struktur, ale jakość relacji, w konsekwencji głoszenie Dobrej Nowiny przez Pawła zmieniało mentalność i dotychczasowe zwyczaje). Być chrześcijaninem oznaczało być przyobleczoneym w Chrystusa. Wejście do Europy oznaczało spotkanie z kulturami pogańskimi. Świat helłeński odrzucał orędzie Pawłowe, bo mądrość grecka nie widziała nic pięknego w umarłym ciełe. Świat hebrajski patrzył na krzyż jako na karę Bożą. Chrześcijańskie orędzie o miłości ukrzyżowanej to dusza dla Europejczyków – droga ku miłości, radości i pokoju. Po wykładzie ks. Carmelo Pellegrino przewidziano czas na wspólną celebrę Mszy Świętej. Eucharystii przewodniczył i wygłosił homilię bp prof. Józef Wróbel SCJ (biskup pomocniczy lubelski).

Następnie po przerwie obiadowej odbyła się dyskusja panelowa: „Nie żyję już ja, lecz żyje we mnie Chrystus” (Ga 2, 20). Uczestniczyli w niej: ks. prof. Wojciech Misztal (PAT, Kraków), Roman Mleczko SSP (prowincjał Paulistów), ks. dr Carmelo Pellegrino (Kongregacja ds. Świętych), s. Maria Bujalska PDDM (Siostry Pobożne Uczennice Boskiego Mistrza).

W sesji popołudniowej miały miejsce trzy wykłady. Pierwszy zabrał głos ks. dr hab. Marek Chmielewski, prof. KUL. Podjęty przez niego temat brzmiał: „Św. Paweł jako przykład mistyki mistagogicznej”. Wystąpienie to miało na celu ukazanie doświadczenia chrześcijańskiego Apostoła Narodów w świetle współczesnych badań teologii duchowości, a szczególnie jej refleksji dotyczących przeżyć mistycznych. Referat udowadniał tezę, że św. Paweł był obdarzony łaskami mistycznymi. Prelegent przywoływał poszczególne fragmenty tekstów należących do *Corpus Paulinum*, analizował je pod kątem wewnętrznych przeżyć autora natchnionego, ukazując nadprzyrodzony charakter jego doświadczeń.

Drugim wykładem w sesji popołudniowej było wystąpienie ks. dra hab. Jarosława Popławskiego, prof. KUL, zatytułowane: „Nawrócenie św. Pawła w kontekście chrześcijańskiej duchowości”. Niniejsze ujęcie miało na celu ukazanie postaci św. Pawła w szerszej perspektywie, na tle dziejów rodziny ludzkiej, Kościoła, życiorysów ludzkich zarówno w wymiarze indywidualnym jak i społecznym.

Na zakończenie sesji popołudniowej zabrał głos dr Krzysztof Burski SSP, adiunkt w Katedrze Historii Duchowości w Instytucie Duchowości KUL. Temat jego prelekcji „Św. Paweł «obecny» w mediach” dotyczył środków

społecznego przekazu, które aktualnie poświęcone są postaci Apostoła bądź jego nauczaniu. Książd Krzysztof omówił niektóre strony internetowe, prasę, filmy itp. Prelekcji towarzyszyła prezentacja multimedialna. Na zakończenie Prelegent zaprosił zebranych do obejrzenia premiery filmu: *Paweł Apostoł. Śladami życia* (producent filmu: Paulistki & Edycja Świętego Pawła). Następnie nastąpiła projekcja filmu, która kończyła pierwszy dzień obrad.

W drugim dniu uczestnicy XXXIII Dni Duchowości spotkali się rano na Mszy Świętej w Kościele Akademickim KUL. Przewodniczył i homilię wygłosił ks. prof. dr hab. Mirosław Kalinowski, dziekan Wydziału Teologii KUL.

Po Eucharystii, uczestnicy sympozjum spotkali się na wykładzie dra hab. Krzysztofa Mielcarka (KUL) na temat: „Tradycja biblijna i jej wpływ na życie św. Pawła”. Referat ukazał głębokie zakorzenienie Apostoła w tradycji biblijnej. Formowany przez słowo Starego Testamentu zderza się ze Słowem (Chrystusem Zmartwychwstałym), by z Nim na nowo odczytać biblijne słowo wcześniej poznane.

Drugi – w sesji przedpołudniowej – referat przedstawiła dr hab. Teresa Paszkowska, prof. KUL. Omówiła następujące zagadnienie: „Św. Paweł – *homo consecratus* czy teolog życia konsekrowanego”. Po wykładzie nastąpiła przerwa i po jej zakończeniu głos zabrał ponownie ks. dr Carmelo Pellegrino (Rzym), przedstawiając referat: „Słowo Krzyża u św. Pawła i św. Ojca Pio z Pietrelciny”. Ukazano w nim podobieństwa pomiędzy tymi dwoma postaciami. Zarówno co do doświadczenia jak i nauczania. Ks. Carmelo ukazał ich jako: ojców, nauczycieli krzyża, wzory do naśladowania.

Po zakończeniu referatów mała miejsce dyskusja podsumowująca: „Św. Paweł żyjący dzisiaj”. Uczestniczyli w niej zabierając głos: prof. Riccardo Benicelli (Ruch Focolari), ks. dr Carmelo Pellegrino, s. Maria Dolores Nowak PDDM i Mariusz Górny SSP (przedstawiciele Rodziny św. Pawła), dr hab. Krzysztof Mielcarek, dr Dariusz Cupiał (Tato.net). Siostra Maria Dolores Nowak PDDM porównała św. Pawła do ks. Alberione. Wspólne dla nich było uczucie bycia słabym oraz pragnienie bycia „wszystkim dla wszystkich” (por. 1 Kor 9, 22). Dr Dariusz Cupiał pytał retorycznie: co św. Paweł powiedziałby dzisiejszemu człowiekowi? Obecnie dostrzega się brak poczucia bezpieczeństwa, stąd dla współczesnego człowieka istotne jest przesłanie Pawłowe: *Nie jesteś już niewolnikiem!* (por. Ga 4, 4-7).

Na zakończenie Sympozjum organizatorzy wyrazili wdzięczność wszystkim zabierającym głos, uczestnikom, tym, którzy przyczynili się do przeprowadzenia XXXIII Dni Duchowości w KUL, zapraszając wszystkich na kolejne spotkania poświęcone życiu wewnętrznemu.